

Gelecek için Zorluklar - Eğitim¹

John Sterman (çeviren Emre Göktepe)

Sistem Düşüncesi ve Sistem Dinamikleri artık lisans üstü eğitim programlarında veya üniversite kurslarında yapılan uzmanlık çalışmaları ile sınırlı değil. Geçtiğimiz on yıl içinde, kendisini bu işe adanmış pek çok öğretmen, yönetici ve ebeveyn, bu kavram ve araçları ilk ve orta öğretim okullarına tanıtmaya çalıştılar. Öğretim programı ve eğitim bilimi alanlarında tüm dünyada heyecan verici denemeler yapılmakta ancak bu sürecin hala daha başındayız. K-12'ye uygun sistem dinamikleri öğretim programı, çocuklar (ve yetişkinler) için kullanılabilecek bir eğitim bilimi ve bu yaklaşımların uzun erimli etkilerini değerlendirecek araçlar ve yöntemler geliştirmek için önümüzde daha çok iş var.

Şekil 1: Yenilik uygulama döngüleri

Benzer biçimde kurumlar, önemli oranda zamanlarını, tüm çalışanlarının sürekli eğitimine ayırmalıdır. Bugüne kadar çok azı bu zor işi dikkate aldı. Kurumlar genellikle, daha sonra bırakıp yeni bir hevesle bir başka programın peşinden gitmek üzere, günün modası olan, hızlı çözümler arıyor, son çıkan yönetim aracını kucaklıyorlar. Sonuç, çalışanlarda ve üst yöneticilerde kuşkululuk ve öfke. ABD'li bir araba üreticisi yöneticisi, sistem düşüncesi ve sistem dinamikleri konusunda yoğun olarak yıllarca çalıştıktan sonra, sürekli eğitimin bugünün kurumlarında olabilirliği ile ilgili şöyle düşünüyor:

Bu yeni dünya görüşünün (sistem dinamikleri) ne olduğunu anlamam için oldukça uzun bir süre gerekti. Üniversite birinci sınıfında kalkülüs dersinde hissettiklerim gibi hissetmeye başlıyorum. Aylar süren kafa karışıklığından sonra anlamaya başladım. Bir yıl içinde biraz yetkinlik geliştirdim. Dört yıl içinde, temel araçları ve düşünme biçimi çalışma yaşamımda kullandığım becerilerin bir parçası olmuştu... Sorun şu ki;

¹ Eğitimde Sistem Düşüncesi Haber Bültenin 31. sayısında (Nisan 2020) yayınlanmıştır.

eğer kalkülüs bugün bulunmuş olsa, kurumlarımız onu hiçbir zaman öğrenemeyecekti. Herkesi üç günlük hızlandırılmış kursa gönderecek ve sonra da öğrendiklerini gidip uygulamalarını isteyecektik. Üç ay sonra da işe yarayıp yaramadığını kontrol edecektik. Çok fazla bir ilerleme sağlanamamış olduğundan, işe yaramadığına karar verip, sonraki programın peşinden gidecektik.

...

Gittikçe daha fazla uzmanlaşmaya dayanan indirgemeci program yüzyıllar boyunca, genellikle derin ve yararlı bilgilere yol açarak, çok başarılı oldu. Bugün karşılaştığımız sorun büyük çoğunluğu temelde disiplinler arası. Bir yönetici olarak, pazarlama sorunları, finans sorunları, insan kaynakları sorunları gibi sorunlarla karşılaşamazsınız. Yalnızca sorun ile karşılaşsınız. Bu sınıflandırmaları, dünyanın ezici karmaşıklığını basitleştirmek amacı ile yaparız. Bazı sınırlar gerekli ve kaçınılmazdır. Ancak genellikle bildiklerimizin tanıdık duvarları arkasında ne yattığını görmezden gelmek önemli geri beslemelerin kesilmesine ve doğayı ve diğer insanları kontrol etme yeteneği konusunda küstahlığımızın beslenmesine eden olur. İndirgemeci program çok güçlüdür ve sistemler ve karşılıklı bağlılığın belirsiz genellemeleri onun yerine geçmemelidir. İşin zorluğu; kendimiz ve çocuklarımız için, bir yandan uzmanlık çalışmalarının gücünü koruyan, diğer yandan karmaşıklığa ve disiplinler arası iletişime yönelik uygulanabilir ve kesin yaklaşımları öğreten bir eğitim programı tasarlamak - sonra da bu sistem düşüncesi becerilerini iş ve kişisel yaşamlarımızda karşılaştığımız ivedi sorunların çözümünde kullanmaktır.